

Dinnye — korábban

A jövőben egy hónappal előbb, már június végén megjelenhet a piacon a dinnye, s korábban terem az uborka is annak a természeti technológiának az alkalmazásával, amelyet a Kertészeti Egyetem kutatói dolgoztak ki. A módszerről csütörtökön háromnapos tanácskozás kezdődött az egyetemen.

Bővülő lemezválaszték

Tovább bővül a népszerű indiai hanglemezek hazai választéka: csütörtökön a Vörösmarty téri hanglemezszalonban kamarakiállításon mutatták be az újságíróknak a Gramophone-India hanglemezgyártó cég, a His Master, s Voice calcuttai leányvállalata ez évi újdonságait.

Az ebből az alkalomból megtartott sajtótájékoztatón elmondották: az évente csaknem másfél millió hanglemez exportáló indiai cég lemezeiből az idén a tavalyi 50 százalékkal több, 360 ezer darab kerül a hazai szaküzletekbe.

Tanulmánykötet a tavalyi nyári egyetemről

Tanulmánykötet hagyta el a nyomdát, a Szegedi Nyári Egyetem tavalyi előadásainak anyaga. Művelődépszichológia volt az elmúlt év foglalkozásainak tárgyköre, fókuszába állítva az egyén szocializálását, közösségi társadalmi lényé formálását. Úgy is mondhatnánk, nevelési kérdésekről esett szó 1977-ben, csak éppen nem iskolás fokon. A társadalom mindennapi életének hatásait igyekezett számbavenni a tanácskozás, s benne a közművelődési szakember dolgát, nem könnyű feladatait.

Tizenöt előadást közöl a gyűjtemény, mintegy különböző nézőpontból közelítve a közös témát — az elmélet, a tudomány segítségét gyakorlati népművelőinknek. A tudományos kutatás, a hivatali és mozgalmi irányítás közös törekvése ez a kötetben is megnyilvánuló tapasztalatcsere, népművelőink ismereteinek gyarapítására. Sokféle módon vizsgálódhatnánk, a könyvet lapozgatva, de úgy vélem két alapvető

következtetésre mindenképpen eljutnánk.

Ha nem is minden területen és egyformán elismerten, de társadalmi méretű és súlyú feladatként fogadják el a közművelődést, szerte e hazában. Komolyan veszik, felnőttként kezelik, s talán mintha kevesebb formalizmussal is. Megköveteli ezt a szocializmus építési üteme, a világ rohanó változása, a tájékozódás és állásfoglalás kényszere. Más szinten és új módon kerülnek elének még a régi kérdések is, s ezekre mai válaszokat adni, felelősségteljes kötelességünk. Ezért kell a korszerű — tehát hasznosítható — műveltség, hogy megfeleljünk e gyorsuló időknek.

A művelődés évszázadokon át elkülönülést, arisztokratizmust is jelentett, forradalmi tettek számított kilépni a szellemi toronyból és lemenni a nép közé. Ma ez a távolság már jóval kevesebbet választ el, tömegek igénye lett személyiségünk szellemi gazdagítása is, s ez a szocializmus érdeme. Előgedettségéről mégsem lehet szó, mert csak fékezne jobbitó szándékunk. Művelődépszichológia jut érvényre akkor, ha a közművelődési munka képes megvalósítani a személyre szóló nevelést — tömegmérétekben. Ellentmondás lenne ez a kívánság? Minden bizonnyal, de maga az élet is ellentétes igényrel lép föl lépten-nyomon, s ezek teljesítése előírja a dialektikát.

Egyszerűen afféle művelődésméleleti kézikönyvet üdvözölhetünk az új kiadványban, mely a TIT Csongrád megyei Szervezetének gondozásában látott napvilágot, s nem csak tartalmával, küllemével is jól illeszkedik öt korábbi elődjéhez.

Trászer László

Ecsedi Gézáne köszöntése

Somogyi Károlyné felvétele

Hogyan is volt? Ecsedi Gézáne Deák Bélának, a városi pártbizottság titkárnak mesél

Ajtaján kis tábla: özv. Ecsedi Gézáne. Asztalán virág, gladioluszok, szegfűk, vörösek. Fényképalbum. Pályatársak, úttörők, barátok — a mozgalomban töltött évek emlékeztető lapjain. És a lakások mindegyikének története van. Nyolcvanadik születésnapja alkalmából tegnap, csütörtökön köszöntötte őt a városi pártbizottság nevében a testület titkára, Deák Béla. Vele együtt hallgattuk az emlékező szavakat.

„1916-ban szabadultam fel, mint varrónő, s egy hétre rá már szervezett munkás voltam. Daltárs — mondjuk most azokról, akik akkor velünk énekeltek a munkáskórusban. Aztán színjátszó lettem Vásárhelyen — így kezdődött.” Szeretném ma is szó szerint idézni. Még színdarabot is írt, elő is adta az együttesük. „Az ószirózsás forradalomban felvonulásokat, tüntetéseket szerveztünk. Az első igazi erőpróba, a 'bevetés': 1919 januárjában unokabátyám, Zsarkó János színdarabot küldött élelmet a Bauer-malomban bentre-

ségnek. Fiatal lány voltam — s nem gyanús személy. Baj nélkül céiba értem. A Vörös Hadsereg futárjában a katonának csak a határozottságot látták, az igazi küldetést szíveskedéssel kellett leplezni. Az illegálisban a pártbizottság terjesztője voltam.” Bodó Júlia háromszor volt fogságban. Egyszer kiűrtették a tárgyalótermet, csak úgy volt hajlandó vallomást tenni. Vallomása persze félrevezető volt. A talpraesettség megtévesztette a bíróságot. „A házkutatáskor megtalálták a sokszorosítógépet. A férjem volt, úgy tudom, írógép — mondtam ártatlanul. A férjem két héttel azelőtt halt meg.” Ha letegezték, visszategezte a vallatókat, ha ismeretlen elvtársát meglátogatta a börtönben, rokoni levelet írt előtte neki: „abban a kékpulóverben megyek majd, amit tőled kaptam, mert olyan jól áll a szemem színehez” — írta, hogy ráismerjen, akinek hírt visz. Találékonyssággal, fűrészeléssel és hitellel vészelte át a nehéz időket. Most nyolcvanéves. Nem csupán ebből az alkalomból köszöntjük őt.

P. K.

Szegedi Ipari Vásár, Marx tér. Ünneplés megnyitása délelőtt 10 órakor, megnyitja dr. Sággy Vilmos belkereskedelmi miniszter. — Nyitva naponta 11—19 óra között.

A XV. pedagógiai nyári egyetem, az MTA Biológiai Központjában.

A fotóklubok 14. szegedi szalonja a Bartók Béla Művelődési Központban, mindennap 10—18 óráig.

Ifj. Fazekas Lajos népi iparművész nádudvari fekete cserépeinek kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban, naponta 10—18 óráig.

Iparművészeti VIT-pályázati kiállítás a Gulácsy Lajos Tereben, naponta fél 10—18 óra között.

A Szegedi Szabadtéri Jártékok múltja-kiállítás a

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utca 5. szám alatti dísztermében, valamint a Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai: Ember és környezete, Csongrád megyei paraszbtúrok

és népviseletek, „Vasvirágok” — a szegedi kovács- és lakatosmesterség 200 éve, Lucs-képgyűjtemény. Megnyitja ma délután 18 órakor Rakonczay Zoltán, az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal általános elnökhelyettese. Megtekinthető naponta 10—19 óra között.

Dán néptáncfőor, Vedres István kollégium.

Úttörő néptáncfőor, Csongrád megyei tanács díjakotthona.

Ember és olaj címmel Horváth Dezső és Gyenes Kálmán fotókiállítása az algyői Ady Endre Művelődési Házban, naponta 10—12 és 18—22 óra között.

Népi hangszerek kiállítása Tápén, a Juhász Gyula Művelődési Házban, naponta 15 és 19 óra között.

Iparművészeti pályaművek a VIT jegyében

Az öröm és a bosszúság egyszerre keríti hatalmába a látogatót a Képcsarnok Gulácsy Lajos Tereben rendezett lakberendezési kiállításán. Hosszú évek hagyománya, hogy a szegedi ünnepi hetek zajos forgatagában a Képcsarnok egy kiállítását a lakberendezés ügyének szenteli. Ezzel nemcsak izlést formál és igényt teremt, de lehetőséget arra, hogy a látogatók meg is vásárolhassák a jelen iparművészek különös gonddal összeválogatott kollekcióit. Az idei bemutató még egy eseményhez, a közeljövőben megnyíló havannai Világ Ifjúsági Találkozóhoz is kapcsolódik. A kubai VIT jegyében és szellemében ugyanis fiatal iparművészeket hívtak fontos munkára a szervezők. A VIT országos művészeti pályázat iparművészeti részének egy töredéke került most, a nemzeti galériabeli bemutató után a Képcsarnok szegedi termébe. A tárlat valóban reprezentatív, s nemcsak szépen rendezett, de célszerű, praktikus, korunkhoz igazított is.

A szegedi bemutatón néhány lakberendezési együttes és kiegészítő dísz tárgy kapott helyet. Praktikusnak, kényel-

Acs S. Sándor felvétele

A kiállítás egy részlete

mesnek és esztétikusnak álmot lakásunk prototípusai kerültek egymás mellé. Plach-tovics Vilmos börrrel burkolt kárfás pihenőszéke, Korda

István fotelből, kanapéból és asztalból álló pihenőegysége, Leszl Mária és Szabó Vera népi ihletésű pácolt-rusztikus bútorregyüttese, Simon Gy. Péter formatervezett előszobafala, Papp Mariann kis lakásokhoz simuló íróasztala és Nagy Szabolcs nyers dolgozófalsora képviselik a fent említett szándékot úgy, hogy az ember és tárgy harmonikus viszonyában megtalálták a sorozatgyártás lehetőségeit is.

A kiegészítő, jórészt díszítő jellegű lakberendezési tárgyak sorában ott láthatjuk Dombi Livia és Erei Sándor színes üvegábráit, Karsai Judit szürke kerámiáit, Sigmond Géza lámpáit, Parkas Gabriella rusztikus textil faliképeit, Lammell Ilona légies kerámiaszobrait, Magyarcsanak Mária gyertyatartóit. Valamennyi arról tanúskodik, hogy a fiatal iparművészek alkotó módon merítenek az ősi és tiszta hagyományokból, s ezt természetes egyszerűséggel alkalmazzák mai igényeinkhez. A bemutatót nyilván nem véletlenül — kiállították Újvári Jenő üvegéből és börből, Székely Ildikó fémből és börből és Gerle Margit kerámiából és börből komponált ékszereit is.

A kiállításon egyetlen darab sem vásárolható meg! (Előjegyzéseket vesznek fel a kiállított darabokra.) Pedig már a bemutató napján szinte minden lakberendezési tárgy gazdára talált volna. Ebből levonható a tanulság: ha kizárólag bemutató jelleggel rendezünk kiállításokat, akkor annak nem a legalkalmasabb színhelye a Képcsarnok, amely elsősorban kereskedelmi célokat szolgál. Ha pedig a Képcsarnokban rendezünk bemutatót, ez magában foglalja a megvásárolhatóság lehetőségét. A kettő együtt fals dolgokat szül. Ez mindenképpen szeplő a nagyszerű bemutató reményekre jogosító arcán.

T. L.

Húszéves a szabadtéri

1962

Eggedtessék meg előljáróban néhány adat: abban az évben a szegedi művelődésművészei között tizenkilencen voltak a Kossuth-díjasok, öten a kiváló, tizenketten az érdemes művészek. Addig a Bánk bán díszleteit tartották a legmonumentálisabbnak; az Aidahoz készült építmények felülte meghaladta a 3 ezer négyzetmétert, az előadáshoz ezerszáz kosztümöt készítettek elő — a közreműködőknek! Akkora tömeggel, mint itt, addig még sehol sem vitték színre a Párizs lángjait, Aszfajev balettjét. A téren, nyáron át, ötezen dolgoztak.

Miért ez a számhalmaz? Magunkat is, az olvasót is, azért buzdítanánk most a figyelmességre az általában bizalmatlanul kezelt adatok iránt, mert meggyőzhetnek egy elkoptatott szó valóság-tartalmaról. Akárhogy is: a monumentalitás elvitathatatlan sajátossága ennek a szabadtérinek. Eppen ennek az évnek a programja lehet bizonyosság, hogy nemcsak a forma, a külsőségek, a járulékos dolgok tekintetében! A művészi értékteremtés és hatás, az élményadás szempontjából is.

Az érvek? Elsősorban persze az Aida máig élő hatása, emlékeztető előadása, a szabadtéri alkotásoknak ez a ma is tündöklő példája. Kell-e emlékeztető? A címszerző: Margaret Tynes, Amneris: Zenaida Pally, Radames: Luigi Ottolini, Amonasro: Svéd Sándor. És akik a szó legjobb értelmében partnere-

ik voltak: Szalma Ferenc, Turján Vilma, Sinkó György, Sebestyén Sándor; meg akik már jóformán mindent tudtak a téri siker titkairól, az itt „összeszokott” alkotógárdá: Vaszy Viktor, Mikó András, Varga Máttyás, Márk Ti-vadar.

Ez az Aida volt az első (1959 óta persze); a Tragédia-felújításhoz is találni évfordulós apropót, 30 évvel azelőtt játszották itt először (pályafutásának az ezredik előadását is a téren érte meg); még egy szám: a Párizs lángjainak szintén három évtizeddel azelőtt volt a moszkvai bemutatója. És még valami, hogy a számsórt befeljezzük: Kodály Zoltán, a szabadtéri-megújulás óta szintén először másorra tűzött Hány alkotója, abban az évben ünnepelte 80. születésnapját. Szabady István addigi pályájának legnagyobb sikerét aratta a címszerzőben; Ferenc császárt Lendvay Andor alakította, akit első szerződése, az 1924—25-ös évadra szóló, a szegedi színházhoz szólított. Mintha ez az év a különleges díszletek éve is lett volna: Kodály daljátékát Bartók Józsefnek, a szabadtéri szcenikusának újszerű színpadán mutatták be. Kórody András tokiói vendégeskedéséből érkezett, hogy a téren vezényelje a művet, amelyet a szerző születésnapján és jelenlétében operaházi bemu-